

Силабус курсу

Поведінкова економіка в сучасному суспільстві

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність – 052 Політологія

Освітньо-професійна програма «Міжнародні та регіональні політичні комунікації»

Рік навчання: III, Семестр: V

Кількість кредитів: 5 Мова викладання: українська

Керівник курсу

ППП

к.е.н., ст.викл. **Марчишин Назар Ярославович**

Контактна інформація

nazarmarchyshyn84@gmail.com

Опис дисципліни

Дисципліна «Поведінкова економіка в сучасному суспільстві» спрямована на ознайомлення студентів із теоретичними та прикладними аспектами поведінкової економіки, дослідженням економічної та політичної поведінки індивідів і груп у сучасних умовах. У межах курсу розглядаються витоки та розвиток поведінкової економіки, її відмінності від неокласичної економіки, роль когнітивної психології у формуванні економічних моделей, межі раціональності в економічному та політичному виборі, а також методи експериментальних досліджень у поведінковій науці.

Структура курсу

Години (лек. / сем.)	Тема	Результати навчання	Завдання
4 / 2	1. Поведінкова економіка як напрям сучасної економічної і політичної науки	знати витоки та розвиток поведінкової економіки, розрізняти її від неокласичної економіки, пояснювати роль когнітивної психології у формуванні моделей, аналізувати межі раціональності в економічному та політичному виборі.	Питання

4 / 2	2. Когнітивна основа влади	розуміти когнітивні механізми прийняття політичних рішень, оцінювати вплив когнітивних викривлень на поведінку лідерів та громадян, пояснювати роль емоцій, інтуїції та стереотипів у владних процесах.	Кейси
4 / 2	3. Поведінкова публічна політика	розуміти концепцію поведінкових інтервенцій у державному управлінні, пояснювати принципи nudge-стратегій та архітектури вибору, аналізувати етичні та практичні аспекти застосування поведінкових підходів у публічній політиці.	Кейси
4 / 2	4. Соціальні норми, груповий вплив та конформізм у політичному контексті	знати механізми функціонування соціальних норм, аналізувати конформізм та груповий вплив у політичному середовищі, оцінювати роль соціальних мереж та цифрових технологій у підсиленні групового впливу.	Задачі, кейси
2 / 1	5. Теорія перспектив і сприйняття інформації	розуміти принципи теорії перспектив, оцінювати вплив ризику та невизначеності на прийняття рішень, аналізувати поведінкові реакції на економічну та політичну інформацію.	Задачі
2 / 2	6. Поведінкова економіка виборчої поведінки	знати когнітивні та емоційні фактори політичного вибору, пояснювати ефекти евристик голосування та персоналізації, аналізувати роль дезінформації та інформаційного шуму у виборчій поведінці.	Задачі
4 / 1	7. Фінансова поведінка	розуміти поведінкові чинники прийняття фінансових рішень, оцінювати вплив обмеженої раціональності, ризику та емоцій на споживчі та інвестиційні рішення, аналізувати кейси поведінкової фінансової поведінки домогосподарств і бізнесу.	Кейси
4 / 1	8. Поведінкові інтервенції в публічному управлінні	застосовувати принципи nudge-стратегій для підвищення ефективності публічного управління, оцінювати етичні та практичні виклики поведінкових інтервенцій, аналізувати міжнародний та локальний досвід застосування поведінкових інструментів..	Задачі
4 / 1	9. Український контекст застосування поведінкової економіки	розуміти специфіку економічної та політичної поведінки українського суспільства, оцінювати культурні, кризові та воєнні чинники, що впливають на поведінку, застосовувати поведінкові підходи у локальних ініціативах та державних проєктах.	Задачі, кейси

Літературні джерела

1. Гудзь, М. (2023). Поведінкова економіка в умовах війни: вплив емоцій на економічні рішення громадян. *Економіка та суспільство*, (50). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-27>
2. Тельнов А. С. Решміділова С. Л. Розвиток поведінкової економіки у прийнятті економічних рішень. *Економічний вісник. Серія: Фінанси, облік, оподаткування*. 2020. Вип. 5. С. 160–170.
3. Базецька Г. І. Економічна поведінка в умовах невизначеності. *Економічна теорія та право*. 2021. № 4 (47). С. 53–68. DOI: <https://doi.org/10.31359/2411-5584-2021-47-4-53>
4. Marchyshyn, Nazar. "Anomalies in the Economic Behavior of Information Users". *Herald of Economics*, no. 3, Nov. 2024, pp. 129-38, <https://doi.org/10.35774/visnyk2024.03.129>.
5. Semaniuk, Vita, and Nazar Marchyshyn. "The Impact of Behavioural Economics Concepts on Accounting Science." *Accounting & Finance/Oblik i Finansy* 107.1 (2025). DOI 10.33146/2307-9878-2025-1(107)-5-14
6. Кваша О. В. Основні положення та гіпотези поведінкових фінансів. *Економіка та держава*. 2020. № 5. С. 225–231. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6806.2020.5.225>
7. Пищуліна О., Юрчишин В., Маркевич К., Міщенко М., Добровольський Д. Соціально-економічні та гуманітарні наслідки російської агресії для українського суспільства. Київ : Центр Разумкова, 2022. 277 с.
8. Пищуліна О., Маркевич К. Ринок праці в умовах війни: основні тенденції та напрями стабілізації: аналітична записка. Київ: Razumkov centre, 2022. URL: <chromeextension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://razumkov.org.ua/images/2022/07/18/2022-ANALIT-ZAPIS-PISHULINA-2.pdf>
9. Кузнєцова К. О., Ченуша О. С. Емоційний інтелект в поведінковій економіці. *Економічний Вісник НТУУ «КПІ»*. 2023 (26). С. 14-17. URL: <https://ev.fmm.kpi.ua/article/view/287403/281304>

10. Галер Р. Поведінкова економіка. Чому люди діють ірраціонально і як отримати з цього вигоду / пер. Світлана Крикуненко. Київ: Наш Формат, 2021. 464 с.
11. Соколов В. М., Соколова М. В. Поведінкові засади розгортання кризових явищ у сучасній світовій економіці. Проблеми економіки. 2021. № 4. 302 С. 157-162.
12. Povod, T. M. (2024). Behavioral Finance: Integrations with Classical Theories for Effective Investment Decision Management. *Tavriyskyi Scientific Bulletin. Series: Economics*, 22, 146–152.
<http://www.tnv-econom.ksauniv.ks.ua/index.php/journal/article/view/585>
13. Semanyuk, V., & Zhukevych, S. (2023). Managerial Accounting as an Informational Component of Financial Security Diagnostics of Enterprises. *World of finance* <https://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/50027>
14. Марчишин, Н. Я. (2024). Соціальні аспекти в економічній поведінці користувачів інформації. Економіка, управління та адміністрування, (3(109), 3–8. [https://doi.org/10.26642/ema-2024-3\(109\)-3-8](https://doi.org/10.26642/ema-2024-3(109)-3-8).
15. Cartwright, E. (2024). Behavioral Economics (4th ed.). Routledge.
<https://doi.org/10.4324/9781003357971>
16. Танклевська Н.С., Повод Т.М. Поведінкова економіка: етимологія, сутність, теорія. Науковий вісник льотної академії. Серія: Економіка, менеджмент та право. Вип. 34. 2021. С. 38-46. URL: <http://hdl.handle.net/123456789/6213>
17. Баранов, В. В. (2024). Роль поведінкової економіки в розумінні прийняття економічних рішень. *Академічні візії*, (28). вилучено із <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/921>.
18. Сміт Адам. Багатство народів: Дослідження про природу та причини добробуту націй. К.: Наш формат, 2020. 722 с.
19. Liberman, V. Tversky A. Critical thinking: Statistical reasoning and intuitive judgment. Columbia University Press, 2024.

20. Nazlıoğlu B., Sertaç D. Behavioral Auditing from A Perspective Of Behavioral Approach. *Third Sector Social Economic Review*. 2023. Vol. 58, No 1. P. 823-839.
21. Буняк Н. М. Особливості адаптивного управління підприємством в умовах кризових явищ. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2022. № 2. С. 56-61.
22. Матвєєва О. М., Бондаренко О. М., Дуксенко О. П.. Аналіз ризику в процесі прийняття управлінських рішень з урахуванням поведінкового підходу. *Бізнес Інформ*. 2021. № 3. С. 219-225.
23. Кравченко М. О. Прийняття управлінських рішень: сутність та сучасні тенденції розвитку / М. О. Кравченко, В. Я. Голюк // Економіка та суспільство. – 2022. – Вип. 40. DOI: 10.32782/2524-0072/2022-40-37
24. Прийняття управлінських рішень. Навчально-методичний комплекс дисципліни [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. спеціальності «Менеджмент і бізнес-адміністрування» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад. : М. О. Кравченко, В. Я. Голюк. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. – 56 с.
25. Нестеренко І. В. Моделювання облікової політики в контексті забезпечення інноваційного розвитку підприємства / І. В. Нестеренко, Є. Л. Чміль // Цифрова економіка та економічна безпека. – 2022. – № 1 (01). – С. 92-99.
26. Марчишин, Назар. “Роль поведінкової економіки в системі економічних наук”. Вісник Економіки, no. 3, Nov. 2023, pp. 182-97, <https://doi.org/10.35774/visnyk2023.03.182>.
27. Перегуда Ю. А. Вплив тіньової і поведінкової економіки на адаптацію фінансових інструментів сталого розвитку та фінансової безпеки держави / Ю. А. Перегуда, Н. М. Вдовенко // Scientific notes of Lviv University of Business and Law. – 2024. – № 40. – С. 273-279.
28. Maknickienė, N., Masėnaitė, J., Stasytytė, V., Martinkutė-Kaulienė, R. (2021). Investigation of the herding and contrarian behaviour of investors. *International scientific*

- conference “Contemporary issues in business, management and economics engineering 2021”*, Vilnius, Lithuania: Vilnius Gediminas Technical University, 303-312.
29. Kay, J., King, M. (2020). *Radical uncertainty: Decision-making beyond the numbers*. WW Norton & Company, 528 p.
30. Baron, J. (2023). *Thinking and deciding*. Cambridge University Press, 548 p.
31. Sutter, Matthias and Weyland, Michael and Untertrifaller, Anna and Fritzsche, Manuel and Schneider, Sebastian O., *Financial Literacy, Experimental Preference Measures and Field Behavior – a Randomized Educational Intervention* (2023). CESifo Working Paper No. 10400, Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=4442433> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4442433>
32. Semaniuk, Vita, and Nazar Marchyshyn. "The Impact of Behavioural Economics Concepts on Accounting Science." *Accounting & Finance / Oblik i Finansy* 107, no. 1 (2025).
33. Marchyshyn, Nazar. "Empirical Research in Behavioral Economics." *World of finance* 4 (77) (2023): 121-128. <https://doi.org/10.35774/sf2023.04.121>.
34. Томахів В. Я. Невидимі війни чорного піару в глобальному політичному контексті / В. Я. Томахів, А. П. Приймич // *Політикус : наук. журнал*. – 2025. – № 2. – С. 172-176.
35. Гончарук-Чолач, Т. В., Рудакевич, О. М., Рудакевич, М. І., Гнасевич, Н. В., Гурик, М. І., Томахів, В. Я., Резнік, А. С. (2021). Соціокультурні та політичні пріоритети української нації в умовах глобалізації. Тернопіль, Університетська думка ЗУНУ.

Джерела з мережі Інтернет

36. <http://ft.com> - Financial Times
37. www.businessweek.com - Business Week
38. www.economist.com - The Economist
39. www.europe.eu.int - Європейський союз
40. www.imf.org - Міжнародний валютний фонд
41. www.worldbank.org <http://www.worldbank.org/> - Світовий банк

42. www.wto.org - Світова організація торгівлі

43. <https://www.behavsci.ir/> - The International Journal of Behavioral Sciences (IJBS)

Оцінювання

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) визначається як середньозважена величина, в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4
20%	20%	20%	20%	5%	15%
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Поточне оцінювання	Модульний контроль 2	Тренінг	Самостійна робота студента
1. Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне оцінок, отриманих під час занять, кожен студент оцінюється принаймні один раз на кожні два заняття відповідно до наведеної нижче шкали оцінювання) 2. Письмова робота 1 (письмова робота по темах 1-4 включає: 3 теоретичних питання, макс.бал оцінювання 100)		1. Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне оцінок, отриманих під час занять, кожен студент оцінюється принаймні один раз на кожні два заняття відповідно до наведеної нижче шкали оцінювання) 2. Письмова робота 1 (письмова робота по темах 5-9 включає: 3 теоретичних питання, макс.бал оцінювання 100)		1. Визначається як арифметичне значення оцінок отриманих під час тренінгу – макс. бал 100	Визначається як середнє арифметичне оцінок отриманих за кожен етап самостійної роботи

Політика оцінювання

- *Політика щодо дедлайнів і перескладання.* Для виконання усіх видів завдань студентам і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів проводиться в установленому порядку.
- *Політика щодо академічної доброчесності.* Списування під час проведення контрольних заходів заборонені. Під час контрольного заходу студент може користуватися лише дозволеними допоміжними матеріалами або засобами, йому забороняється в будь-якій формі обмінюватися інформацією з іншими

студентами, використовувати, розповсюджувати, збирати варіанти контрольних завдань.

- *Політика щодо відвідування.* За об'єктивних причин (наприклад, карантин, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватися в дистанційній формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції факультету.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1 (теми 1-4) – обговорення кейсів	40
Модуль 2 (теми 5-9) – розв'язки задач	40
Модуль 3 (Тренінг)	5
Модуль 4 (СР)	15

Шкала оцінювання студентів:

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	відмінно
B	85-89	добре
C	75-84	добре
D	65-74	задовільно
E	60-64	достатньо
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом